

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 207. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074179792/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

rollerne til de Holbergske Karakterroller, spillede ikke som andre Henrik-Skuespillere ogsaa Jeppe paa Bjærgen eller Gert Westphaler, men holdt sig til det Fag, hvor hans Ungdom og gode Humør kunde benytte de lystige og kraftige Ord. Rimeligvis besad han en ikke ringe Teknik; thi hvor kunde ellers Holberg have tildelt ham Henrik i *Maskarade* med den Komædie indenfor Komædien, hvormed Olaf Poulsen nu har sit store Mas?

Dr. Meier gaar sikkert ud fra fejlagtige Betragtninger, naar han vil fastslaa, at »Henrich Wegners og hans Kammeraters sceniske Præstationer, i det mindste ikke i Begyndelsen af deres Virksomhed, vistnok ikke (!) har været af nogen synderlig glimrende Art.« Han fortsætter med følgende monstrøse Sætning:

»Hvad skulde man ogsaa kunne vente af et halvt Dusin fattige jyske Tyveaarsknøse, som aldrig havde set virkeligt Komædiespil, som ingen ordentlig Instruktion eller kunstnerisk Uddannelse havde nydt, ingen Forbilleder havde havt at danne sig efter, som manglede baade tilstrækkelig Dannelse, Belæstning, Modenhed, Erfaring, Menneskekundskab, Studium, Scenevanthed, kort alt, uden maaske netop Lyst og Interesse — og for en Enkelts, Ulsøes Vedkommende endog levende Interesse — for Skuespilkunsten, hvortil saa og for Fleres Vedkommende uden Tvivl kommer uomtvisteligt Anlæg eller Talent, der ved Flid, Øvelse og Studium kunde yde og vistnok ogsaa snart ydede noget respektabelt.«

Elske Skolemesters Indflydelse har tydeligvis

ikke tabt sig endnu: Flid, Øvelse og Studium er ingen daarlig Treenighed. Man skal imidlertid ikke opholde sig ved, at Dr. Meier paa sit underlige Dansk undertiden kommer til at sige det Modsatte af, hvad han vil — Meningen maa jo være den at tilskrive Ulsøe den største Interesse, medens den netop berøves ham — heller ikke skal man dvæle ved, at Dr. Meier efter Sætningens Slutning at dømme kunde sparet sig hele Begyndelsen; men hvad Dr. Meier paastaar angaaende de Holbergske Skuespilleres kunstneriske Uddannelse, er sikkert ganske fejlagtigt. Tyveaarsknøse var de næppe alle; at de var fattige gjorde dem mindst ligesaa lidt Skade, som at de var jyske — hvad de forøvrigt heller ikke alle var: end ikke om Henrich Wegner véd vi, at han var jysk, og om en anden er det afgjort, at han var Nordmand. Vi kan desuden af deres senere Skæbne slutte, at det var dannede og velop lærte Mennesker, de fleste Studenter: Ramel blev Herredsfoged, Hald Provst, Ulsøe Byfoged, Wegner fik ogsaa Embede. Dannelse havde de mindst ligesaa meget af som de unge Mennesker, der gaar til Teatret nutildags, hvor Scenen heller ikke rekruteres fra de ældre Videnskabsmænds Klasse. Dr. Meier paastaar, at Holbergs Skuespillere intet virkeligt Komediespil havde set. Det kan han sige, at han ingenting véd om: faktisk er det, at der dengang i næsten et Aarhundrede havde opholdt sig fremmede

Trupper i København og det af overvejende god Beskaffenhed og med et rigt og hyppigt udmærket Repertoire. Efter 1711 gæstedes København af den højt ansete Veltheimske Trup; italiensk Hofopera optraadte her ved Aaret 1716 og endelig spillede et fransk, godt gageret Selskab fra 1715 til 1721 Corneille, Racine, Molière, de italienske Farcer, som kendes fra Gherardi, og lignende.

Fra dette Selskab toges da ogsaa Instruktøren til det Holbergske Teater, Franskmanden René Magnon de Montaigu som hans fulde Navn lyder (efter Dr. Meiers Opgivelse); han tilhørte saaledes en fornem Familie. En gammel veløvet og duelig Skuespiller var han i hvert Fald ved Aaret 1722, da hans Ankomst her til Landet med en fransk Trup kan sættes allerede til 1685. Han var yndet her, og han havde ledet de indkaldte franske Skuespillerselskaber og selv spillet store Roller. I 1717 giftede han sig med en dansk Pige, der kunde saa meget Fransk, at hun optoges i den franske Trup, og som siden hen spillede Titelrollen i *Den Vægelsindede* til Holbergs store Behag. Hverken om hæn eller hende gælder da, hvad Dr. Meier anfører om Skuespillernes Mangel paa Uddannelse og Scenevanthed.

Og for alle de andre gælder, at de fik den bedste Instruktion, der vel overhovedet kunde tænkes og maaske en saadan, som det kongelige